Przedpłata wraz z przesyłką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo tygodniowe.
Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych
wychodzi co Poniedziałek w objętości pół arkusza.

Nr. 1. Poniedziałek, dnia 4. Marca 1878. V. rocznik.

Od Wydawnictwa.

Skutkiem uwięzienia dotychczasowego redaktora p. Tadeusza Romanowicza z końcem grudnia 1877, z powodu znanego procesu o „zdradę stanu" — nastąpiła przerwa w wydawnictwie naszego czasopisma.

Odtąd jednak „Związek" regularnie wychodzić już będzie, a pomimo, że w roku bieżącym już tylko 44 numery wyjść będą mogły — przecież rocznik obejmie, jak dawniéj 26 arkuszy druku.

Rocznik 1877. zamknięty został numerem 48. Ułożeniem i wydaniem spisu rzeczy i okładki, która szan. prenumeratorom wkrótce doręczoną będzie, zajmie się sekretariat Związku Stowarzyszeń.

O odnowienie prenumeraty uprzejmie upraszamy.

We Lwowie, dnia 1. marca 1878.

Od Redakcyi.

Uchwałą Wydziału Związku z dnia 15. z. m. powołany zostałem do ponownego objęcia wydawnictwa i Redakcyi „Związku". Temu wezwaniu tém chętniéj posłuch dałem, o ile że nigdy nie ociągałem się od pracy dla dobra naszych stowarzyszeń, a złożenie Redakcyi w roku zeszłym nie było wcale wyrazem zniechęcenia się dla téj, niemal dla nas świętéj, sprawy. Objęcie Redakcyi ułatwił mi Wydział Związku zapewnieniem mi zupełnéj swobody. — Usiłowaniem mojém będzie iść zawsze w zgodzie z Patronatem i Wydziałem Związku, jednak po nad wszystko stawiać będę prawdziwy interes stowarzyszeń tak, że dopiéro wtedy zdołałbym się już dać nakłonić do złożenia Redakcyi — gdybym się przekonał, że działalność moja jest dla stowarzyszeń szkodliwą.

Przeświadczony o rzetelności moich przekonań i pełen wiary w niespożytą żywotność naszéj idei stowarzyszeń, na nic oglądać się nie myślę, coby — zdaniem mojém — nie było wyrazem prawdziwéj naszéj zasady: pomocy własnéj. Nie wierzę w nienaturalny, cieplarniany, na protekcyi i ubocznych względach oparty rozwój naszych stowarzyszeń — lecz natomiast wierzę w ich byt, wśród walki i powolnego, a własną pracą i wytrwałością zdobytego postępu.

Tym hołdując zasadom, ofiaruję stowarzyszeniom i Szan. czytelnikom pisma naszego moje usługi.

We Lwowie, dnia 1. marca 1878.

Dr. Alfred Zgórski,
Redaktor „Związku".

Galicyjska kasa oszczędności

wobec stowarzyszeń zaliczkowych.

(*Z. M.*) Pośród źródeł kredytu, z których dotąd czerpią nasze stowarzyszenia zaliczkowe, galic. kasa oszczędności piérwsze zajmuje miejsce, tak z powodu swéj zasobności, jako téż i dla tego, iż kredyt przez nią udzielany, pośród wszystkich zakładów, wchodzących w tranzakcye ze stow. zaliczkowemi, najwyższą wynosi kwotę, z końcem bowiem grudnia 1876. r. miała rozpożyczonych 181.200 zł. Inne zakłady, mianowicie bank narodowy, zasilił nas sumą 96.200 zł. [1]), Samborska kasa oszczędności 88.000 zł., Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie 69.200 zł. [2]); po tych zasługują na wzmiankę Towarzystwo wzajemnego kredytu z sumą 39.370 zł., galicyjskie Towarzystwo kredytowe ziemskie z 36.570 zł., Przemyska kasa oszczędności z 32.000 zł., Krakowska kasa oszczędności z 17.450 zł. i Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie 18.900 zł. w. a., w którą to sumę zaliczone są kredyta udzielane także innym rodzajom stowarzyszeń.

---

[1]) Rocznik 1876. Dra A. Zgórskiego. — Suma przez nas podana nie mieści w sobie kredytu Towarzystwa wzajemnego kredytu.

[2]) Tamże. Nie uwzględniamy tu ani Tow. wz. kredytu, ani Tow. zal. urzędników kolejowych z powodu osobliwszych stosunków tych stowarzyszeń do Florianki — również pomijamy kredyt Tow. zal. dla roln. i przem. roln. we Lwowie z powodu, iż kredyt ten został wypowiedziany.

Z wymienionych zakładów bank narodowy dla ogółu stowarzyszeń tak jakby nie istniał, z powodu dziwacznych swych urządzeń, i korzystają téż z niego jedynie prawie stowarzyszenia lwowskie i krakowskie [1]). Samborska kasa oszczędności. pomimo znacznéj sumy rozpożyczonéj, pomocną jest jedynie stowarzyszeniom w najbliższéj okolicy istniejącym, ma przeto téż lokalne tylko znaczenie, tak jak i reszta instytucyi udzielających kredytu stowarzyszeniom, oprócz Tow. wz. ubezpieczeń, a kredyta udzielane stowarzyszeniom przez stowarzyszenia nie mają być inaczéj uważane jeno. jako chwilowa lokacya zbędnéj na razie gotówki. (Nie zawsze! Przyp. Red.)

Tak tedy zostają tylko dwie instytucye, których kredyt ma doniosłość dla wszystkich stowarzyszeń w kraju istniejących, bo dla wszystkich są przystępne.

Warunki do uzyskania kredytu dla stowarzyszeń zaliczkowych w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie są: wystawienie wekslu zaopatrzonego obok podpisu firmy dotyczącego stowarzyszenia jeszcze w dwa podpisy osób za odpowiednie uznanych. opłata procentu w stosunku 6% rocznie i spłata kapitału w przeciągu 3½ lat ratami półrocznemi — a wysokość jego zazwyczaj nie przenosi sumy 3000 zł.

Natomiast lwowska kasa oszczędności nie stawia ograniczenia co do wysokości kredytowanéj sumy, czyni ją raczéj zawisłą od wartości kredytowéj stowarzyszenia, co jest niezaprzeczenie słusznêm, zwłaszcza, jeśli się zważy, że kredyt przez lwowską kasę oszczędności stowarzyszeniom udzielany, jest wyłącznie kredytem tychże. bo nie poręczany przez nikogo obcego, tak jak w Towarzystwie wzajem. ubezpieczeń. Natomiast reszta warunków kasy oszczędności zasługuje na to, aby je nieco omówić.

Warunki te według zawiadomienia przez Wydział Związku do wszystkich stowarzyszeń zaliczkowych rozesłanego, są nastąpujące:

„Galicyjska kasa oszczędności we Lwowie udziela pożyczki towarzystwom zaliczkowym lub kredytowym, które są oparte na zasadzie wzajemności i solidarnéj poręki wszystkich członków i przy których solidarna poręka członków obowiązuje także względem osób trzecich, nienależących do stowarzyszenia (wierzycieli) [2]). Takie pożyczki udziela kasa oszczędności za s k r y p t e m n o t a r y a l n i e z e z n a n y m na r o k j e d e n bez wszelkiego wypowiedzenia, za o p ł a t ą p ó ł r o c z n é j p r o w i z y i z g ó r y podług stopy procentowéj 7% rocznie. Do podania o pożyczkę należy dołączyć statut towarzystwa i wykazać zarejestrowanie towarzystwa w księgach dotyczącego sądu; dalej u w i e r z y t e l n i o n y s p i s i m i e n n y c z ł o n k ó w, w którym należy wymienić przy każdém nazwisku z osobna wysokość deklarowanego, jak również już wpłaconego udziału; sprawozdanie rachunkowe (bilans) z dotychczasowych czynności i obrotu funduszów; wreszcie u w i e r z y t e l n i o n y o d p i s p r o t o k o ł u p o s i e d z e n i a r a d y n a d z o r c z é j (lub zawiadowczéj), n a k t ó r é m p o w z i ę t ą z o s t a ł a u c h w a ł a upoważniająca d y r e k c y ą t o w a r z y t w a d o z a c i ą g n i ę c i a p o ż y c z k i w g a l i c y j s k i é j k a s i e o s z c z ę d n o ś c i, d o o d e b r a n i a t é j p o ż y c z k i (lub do mianowania *ad hoc* substytuta) i d o w y s t a w i e n i a o d n o ś n e g o p o k w i t o w a n i a. Na każde towarzystwo zaliczkowe, chcące korzystać z kredytu w galicyjskiéj kasie oszczędności, wkłada się oraz obowiązek przystąpienia do „Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych“ i pozostania w tymże Związku aż do czasu, dopokąd stosunku swego, jako dłużnik, z galicyjską kasą oszczędności nie rozwiąże... W końcu nadmienia się, iż notaryusz stwierdzając dosłowny odpis protokołu posiedzenia rady nadzorczéj powinien także poświadczyć własnoręczność podpisów przewodniczącego i sekretarza.“

Niejednokrotnie czyniono stowarzyszeniom zarzut, iż nie wyzyskują należycie kredytu, jaki im lwowska kasa oszczędności otwiérać jest gotową, zwłaszcza że źródło to, oprócz tego. iż zasili kapitałami, samym faktem udzielenia kredytu wspiéra stowarzyszenia znakomicie. [1])

Zdaje nam się, iż powodu szukać należy w warunkach kredytu i połączonéj formalistyce, która sprawia, iż kredyt kasy oszczędności stosunkowo drogim się staje — powodów szukać należy w téj okoliczności, iż lwowska kasa oszczędności zapoznaje najkardynalniejszy warunek organizacyi stowarzyszeń powątpiewając o umocowaniu dyrekcyi — że wreszcie lwowska kasa oszczędności ofiarując kredyt z jednéj strony okazuje wprawdzie wiarę i ufność w instytucye nasze, z drugiéj jednak strony żąda dopełnienia warunków, które wykazują niezaufania do osób stojących na czele stowarzyszeń tak w dyrekcyach, jak i radach nadzorczych.

Stopa procentowa pożyczek przez lwowską kasę oszczędności stowarzyszeniom udzielanych wynosi 7% z wypłatą półrocznie z góry. Wysokość ta sama przez się jest dość znaczną, pomijając już, iż ściągnięcie procentu na pół roku naprzód czyni ją jeszcze wyższą — a wobec tego, iż kasa oszczędności zazwyczaj rozpożycza tylko na 6%, iż nieograniczona poręka członków w stowarzyszeniach daje bezpieczeństwo równające się hypotece nieruchomości, iż piérwszą pobudką kasy oszczędności było i jest przyjść w pomoc instytucyom sobie

---

[1]) Tamże. Z prowincyonalnych stowarzyszeń korzystało jedynie Tow. zal. w Bóbrce z sumy 1000 zł.

[2]) Jest więc mowa wyłącznie o stowarzyszeniach opartych na nieograniczonéj poręce swych członków, bo tylko u nich obowiązuje odpowiedzialność w obec osób trzecich, przeciwnie w stowarzyszeniach z ograniczoną poręką obowiązuje ona tylko w obec stowarzyszenia.

[1]) Związek z 1874 r. stron. 172.

pokrewnym, jako zakładom dla pożytku powszechnego, a w ten sposób dźwigać kraj z upadku jego ekonomicznego, możnaby podobno zwrócić uwagę dyrekcyi kasy oszczędności, iż powinnaby stowarzyszenia traktować na równi z innymi klientami, zwłaszcza, że kredyt stowarzyszeniom udzielany jest krótkim, odpowiada przeto więcéj warunkom, na jakich składane bywają wkładki oszczędności— a tém samém w danym razie łatwiejszym jest do ściągnięcia, aniżeli pożyczki na hipoteki realności udzielane.

Obok téj, jak powiedzieliśmy, nieco wysokiéj stopy procentowéj, koszta spowodowane uwierzytelnieniem alegatów do podania o pożyczkę czynią kredyt kasy oszczędności tak drogim, że gdyby jakiekolwiek inne istniały źródła kredytu, zaiste stowarzyszenia do kasy oszczędności uciekać by się nie mogły i nie powinny.

Gdy wsystkie inne instytucye i zakłady zadawalniają się wekslem, kasa oszczędności lwowska wymaga skryptu notarjalnie zeznanego. Sam dokument prawny z powodu pożyczki zeznany jest droższym od weksla o różnicę stempla według skali I a II i stempel 50 centowy na wypis główny i koszta notaryalne — a obok tego o 50 ct. stempel na protokół zaliczenia pieniędzy. Mówmy cyframi! Największa ilość pożyczek przez stowarzyszenia zaliczkowe w kasie oszczędności lwowskiéj zaciąganych wynosi mniéj więcéj 5—6000 złr. w. a. — Zaciągając pożyczkę taką na weksel, wynoszą koszta stemplowe 4 złr. a. w. i to są już wszystkie koszta zaciągnięcia pożyczki.

Koszta zaś pożyczki 6000 złr. w kasie oszcz. wynoszą:

Koszta stemplowe według skali II . .	20	zł.	— ct.
Koszta notar. za sporząnzenie skryptu .	4	„	25 „
Stemple na wypis główny skryptu . .	—	„	50 „
Stemple na protokół zaliczenia gotówki	—	„	50 „
Razem . .	21	zł.	25 ct.

Do tego doliczyć należy koszta spowodowane sporządzeniem alegatów do podania o pożyczkę, jako to:

1. uwierzytelniony spis członków:

stempel	— zł. 50 ct.		
należytość notarjalna	— „ 30 „		— zł. 80 ct.

2. uwierzytelniony odpis protokołu rady nadz.:

stempel legalizacyi podpisów przewodniczącego i sekretarza	1 zł. 50 ct.	
należytość legalizacyjna	1 „ 50 „	
stempel na odpis	— „ 50 „	
należytość notarjalna	— „ 30 „	3 zł. 80 ct.

nareszcie

3. pełnomocnictwo dla substytuta do podjęcia pieniędzy i pokwitowania z odbioru:

stemple pełnomocnictwa	— zł. 50 ct.	
stemple do legilizacyi podpisu dyrekcyi	1 „ 50 „	
należytość legalizacyjna	1 „ — „	2 zł. 50 ct.
razem		7 zł. 10 ct.

Koszta zatem uzyskania pożyczki 6000 złr. w lwowskiej kasie oszczędności wynoszą 28 złr. 35 ct. a. w.[1]) czynią zatém pożyczkę droższą o pół procentu.

Czy formalistyka ta jest potrzebną? czy kasa oszczędności nie mogłaby zadowolić się alegatami, stwierdzonymi jedynie podpisem dyrekcyi? czy w ogóle dyrekcya kasy oszczędności potrzebuje protokółu posiedzenia Rady nadzorczéj, na którém zapadła odnośna uchwała? czy nareszcie na udzielone pożyczki nie mogłaby kasa oszczędności zadawalniać się wekslem?

Odpowiedź na te pytania znajdziemy w ustawie z dnia 9. kwietnia 1873. Nr. 70. D. u. p.

Według téjże, dyrekcya zastępuje stowarzyszenie sądownie i pozasądownie (§. 15.), jako taka podpisuje firmę w sposób statutem wskazany (§. 17.). Umocowanie dyrekcyi do zastępywania stowarzyszenia rozciąga się na wszystkie czynności, do których według powszechnego prawa cywilnego potrzeba szczegółowego upoważnienia na rodzaj czynności opiéwającego (§. 18. al. 2.), a w skutek czynności prawnych przez dyrekcyą w imieniu stowarzyszenia zawartych, takowe nabywa praw i zaciąga zobowiązania (§. 18. al. 1.).

Mianowicie może dyrekcya, jako upoważniona ku temu z mocy ustawy, podejmywać lub obciążać nieruchomości stowarzyszenia, w jego imieniu zaciągać długi cywilne i wekslowe, zawiérać ugody, prowadzić procesa i t. p.

Wprawdzie dyrekcya jest wobec stowarzyszenia obowiązaną trzymać się ograniczeń, jakie w kontrakcie stowarzyszenia albo uchwałami walnego zebrania pod względem jéj upoważnienia do zastępywania stowarzyszenia ustanowione zostały, ograniczenia jednak takie wobec osób trzecich nie mają skutku prawnego. Odnosi się to szczególnie do wypadków— jeżeli do niektórych czynności (w myśl postanowienia statutu) potrzebném jest przyzwolenie (die Zustimung, nicht Ermaechtigung) walnego zebrania, Rady nadzorczéj lub innego organu stowarzyszenia (§. 19.).

Jakkolwiek tedy wszelkie ograniczenie zakresu umocowania dyrekcyi nie mają żadnego znaczenia na zewnątrz i stowarzyszenie zaciąga bezpośrednio zobowiązania w obec osób trzecich nawet i z tych czynności, któreby dyrekcya z przekroczeniem tych ograniczeń w jego imieniu zawarła, to zawsze członkowie dyrekcyi, w ten sposób wykraczający, za wynikłą stąd szkodę odpowiadają osobiście i solidarnie (§. 23.).

Umocowanie zatém dyrekcyi stowarzyszenia jest takie samo, jakim jest u spółek akcyjnych, a §§. 15—20 ustawy o stowarzyszeniach są prawie dosłownem powtórzeniem art. 227 do 232 powszechnéj ustawy handlowéj.

Ktokolwiek zatém wchodzi w styczność ze stowarzyszeniami, nie ma potrzeby badać zakresu umocowania

[1]) Obliczenie to tylko przy pożyczkach, na pół roku udzielonych, jest słuszne. Jeżeli zaś interes z takiéj pożyczki potrwa 4 lata (co się zdarza), to wobec ustawy z 8. marca 1876. nakazującéj zmieniać weksel co najmniej, co sześć miesięcy stemple na weksle wyniosłyby 32 zł. (P. R.)

dyrekcyi, jeśli bowiem są w statucie jakiegokolwiek rodzaju ograniczenia tego umocowania, to mają one jedynie znaczenie wewnętrzne, mają bowiem służyć do kontrolowania czynności dyrekcyi stowarzyszenia.

Dyrekcya lwowskiéj kasy oszczędności żądaniem przedkładania odpisu protokółu posiedzenia Rady nadzorczéj, na którém zapadła uchwała upoważniająca dyrekcyą do zaciągnięcia pożyczki, nie tylko wchodzi w rolę Rady nadzorczéj w kontrolowaniu dyrekcyi, ale zarazem narzuca przepis, którego nie zna ani ustawa, ani też nie jest zgodnym z pojęciem stanowiska dyrekcyi wobec Rady nadzorczéj.

Rada nadzorcza jest tylko Radą nadzorczą, ma zatém prawo jedynie nadzorowania, kontrolowania czynności dyrekcyi, w całém tego słowa znaczeniu (§. 24.) Jako władzy kontrolującéj przysługa jéj zatém

prawo założenia swego *veto* i wzbronienia dyrekcyi przeprowadzać zamierzone czynności, nigdy zaś polecenia lub upoważnienia dyrekcyi do jakiéjkolwiek czynności— dyrekcya bowiem sama przez się jest do tego upoważnioną.

Chcąc przeto pozostać na stanowisku prawném, w warunkach kasy oszczędności mogłaby być mowa, o „odpisie protokołu posiedzenia rady nadzorczéj, na którém powzięta została uchwała przyzwalająca dyrekcyi na zaciągnięcie pożyczki w galicyjskiéj kasie oszczędności“ a ustęp o odebraniu jéj lub mianowaniu ad hoc substytuta jakotéż o wystawieniu odnośnego pokwitowania powinienby zupełnie odpaść.

I takie zmodyfikowane żądanie atoli uważamy za zbyteczne, bo jest to rzeczą rady nadzorczéj i samego stowarzyszenia czuwać, aby dyrekcya należycie pełniła swe obowiązki, a obok tego jest to rodzajem wzięcia

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc styczeń 1878.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Udziały z końcem miesiąca złr.	ct	Fundusz rezerwowy z końcem miesiąca złr.	ct	Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca złr.	ct	Włożono w ciągu miesiąca złr.	ct	Wyjęto w ciągu miesiąca złr.	ct	Stan z końcem miesiąca złr.	ct	Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca złr.	ct	Zaciągnięte w ciągu miesiąca złr.	ct	Spłacone w ciągu miesiąca złr.	ct	Stan z końcem miesiąca złr.	ct
Andrychowie	829	60	87	—	522	92	1.009	—	175	—	1.536	92	—	—	—	—	—	—	—	
Białéj	11.964	55	1.074	—	32.127	43	856	03	2.938	76	30.044	70	6.300	—	1.600	—	—	—	7.900	
Birczy	2.401	04	322	—	4.222	06	509	90	450	—	4.281	96	5.785	—	400	—	285	—	5.900	
Bóbrce	2.140	43	609	51	4.094	94	30	57	25	41	4.100	10	8.100	—	500	—	700	—	7.900	
Brzesku	36.452	77	1.526	89	53.739	10	8.391	63	2.670	80	59.457	93	333	—	—	—	—	—	333	
Busku	9.759	38	1.182	18	4.241	39	153	—	178	61	4.215	78	9.200	—	—	—	2.000	—	7.200	
Dąbrowie	24.048	04	5.885	95	—	—	—	—	—	—	—	—	97.429	59	3.483	73	5.453	73	95.459	
Delatynie	9.888	82	669	68	5.204	45	20	—	43	13	5.181	32	9.500	—	—	—	—	—	9.500	
Glinianach	10.219	81	663	80	6.693	09	196	20	378	65	6.510	64	7.460	—	—	—	—	—	7.460	
Komarnie	2.586	—	180	—	4.841	81	868	15	29	—	5.680	96	4.500	—	—	—	500	—	4.000	
Lwowie (Tow. zal.)	99.233	91	8.558	23	181621	10	49.820	53	52.207	97	179233	66	55.374	60	15.670	—	11.556	27	59.488	
Mielcu	7.266	92	736	24	22.433	32	722	61	1.291	12	23.001	83	2.700	—	—	—	—	—	2.700	
Mościskach	9.352	18	1.150	—	6.037	04	1.430	—	567	54	6.899	50	11.880	—	1.000	—	630	—	12.250	
Nowym Sączu	4.841	—	128	—	1.605	94	1.789	—	658	—	2.736	94	17.000	—	3.600	—	2.300	—	18.300	
Przemyślu (rolne)	21.731	10	1.439	93	70.660	15	15.882	29	13.959	38	72.583	06	35.150	—	2.000	—	16.100	—	21.050	
„ (kasa zal.)	12.586	78	1.524	56	3.747	13	468	88	70	—	4.146	01	9.542	01	—	—	750	—	8.792	
Radziechowie	4.379	50	471	—	9.367	95	2.021	55	62	99	11.326	51	12.000	—	—	—	—	—	12.000	
Rozdole	2.773	85	470	06	177	33	6	07	—	—	183	40	5.200	—	—	—	—	—	5.200	
Rudkach	2.784	70	489	83	2.479	01	2.005	05	7	—	4.477	01	6.000	—	—	—	1.500	—	4.500	
Samborze	29.289	74	2.132	61	53.324	63	2.391	75	8 869	17	46.847	21	26.400	42	26.772	49	22.929	53	30.243	
Skałacie	1.021	91	168	—	3	50	—	—	—	—	3	50	3.500	—	—	—	—	—	3.500	
Sokalu	9.677	30	364	84	6.758	75	570	—	794	66	6 534	09	22.976	53	—	—	1.000	—	21.976	
Tarnowie	15.882	72	4.125	56	34.773	87	857	25	355	50	35.275	62	14.600	—	—	—	1.200	—	13.400	
Tyśmienicy	21.411	—	2.043	31	7.468	78	61	25	245	60	7.284	43	32.143	33	—	—	820	—	31.323	33
Wykotach	1.576	46	118	22	3.272	52	264	34	30	—	3.506	86	6.950	—	1.550	—	1.800	—	6.700	
Złoczowie	3.003	79	363	86	3.139	29	26	—	95	—	3.070	29	3.920	—	2.000	—	120	—	5.800	

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Odsetki z końcem miesiąca złr.	ct	Reszta pozycyi stanu biernego z końcem miesiąca złr.	ct	Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca złr.	ct	Spłacono w ciągu miesiąca złr.	ct	Udzielono w ciągu miesiąca złr.	ct	Stan z końcem miesiąca złr.	ct	Koszta założ. ruchomości i adm. z końcem miesiąca złr.	ct	Reszta pozycyi stanu czynnego z końcem miesiąca złr.	ct	Gotówka z końcem miesiąca złr.	ct
Andrychowie	137	77	12	44	927	—	—	—	1.170	—	2.097	—	114	26	—	—	212	47
Białéj	748	94	1.231	41	50.903	85	3.493	—	3.340	—	50.750	85	997	94	408	35	796	46
Birczy	654	51	137	37	12.708	85	1.570	—	1.912	—	13.050	85	459	87	9	28	14	08
Bóbrce	—	—	675	07	14.594	79	1.997	11	2.201	86	14.805	54	116	64	253	05	249	88
Brzesku	4.005	61	4.977	77	100865	53	16.933	01	20.519	—	104451	52	105	16	274	14	1.923	05
Busku	337	46	516	57	18.260	98	541	64	2.024	—	19.743	34	1.048	08	169	07	2.250	88
Dąbrowie	3.099	79	3.451	20	130916	41	4.004	50	1.020	—	127931	91	269	20	2.178	91	1.564	55
Delatynie	909	23	25	19	24.835	04	783	81	1.037	—	25.088	73	611	47	454	20	20	55
Glinianach	1.515	76	690	44	22.728	08	1.231	91	4.829	—	26.325	17	529	93	1	96	203	39
Komarnie	1.627	44	1	86	13.111	17	963	57	1.570	—	13.717	60	355	91	2	28	—	47
Lwowie (Tow. zal.)	3.347	26	14.168	68	353242	42	57.620	11	62.721	98	358344	29	4.205	79	1.082	03	397	96
Mielcu	228	71	1.340	—	33.072	81	2.540	97	3.335	—	33.866	84	—	—	—	—	307	41
Mościskach	—	—	—	—	28.740	41	3.025	88	4.551	—	30.265	53	720	—	—	—	449	37
Nowym Sączu	833	89	—	—	22.849	—	6.092	—	8.703	—	25.455	—	405	97	700	—	228	86
Przemyślu (rolne)	3.711	34	3.736	11	130628	16	43.928	03	34.069	—	120769	13	653	97	236	64	2.591	80
„ (kasa zal.)	120	87	3.870	79	28.427	—	955	12	2.765	—	30.236	88	51	—	52	92	700	22
Radziechowie	840	99	655	92	26.872	27	2.304	39	4.293	—	28.860	68	238	03	10	25	564	96
Rozdole	755	84	336	41	9.087	12	509	34	550	—	9.127	78	389	12	110	57	92	09
Rudkach	1.148	24	—	—	11.943	24	2.185	48	2.767	—	12.524	76	423	71	2	84	448	47
Samborze	82	85	4.092	89	103733	85	22.492	12	20.753	20	101994	93	291	14	9.364	94	1.037	67
Skałacie	274	98	3	98	4.062	—	70	60	435	—	4.426	40	370	90	—	—	115	01
Sokalu	3.865	34	623	15	39.669	42	761	42	963	—	39,871	—	1.465	57	1.433	15	271	53
Tarnowie	—	—	1.636	07	64.758	39	2.999	73	3.753	—	65.511	66	456	81	2.532	87	1.818	63
Tyśmienicy	932	67	2.698	33	65.054	37	2.984	50	2.295	—	64.364	87	292	50	—	—	1.035	70
Wykotach	—	—	399	17	12.023	14	81	70	11	—	11.952	44	—	—	49	65	298	62
Złoczowie	323	83	704	31	10.844	19	842	15	2.686	—	12.688	04	338	82	50	—	189	22

stowarzyszenia w kuratelę, która zbyteczną się staje, wobec żądania. wkładającego na każde stowarzyszenie zaliczkowe, chcące korzystać z kredytu w galic. kasie oszczędności obowiązek należenia do „Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych“ i zostawania w takowym, aż do rozwikłania swego stosunku z kasą oszczędności. Cóż za powód bowiem jest tego żądania? Podobnoć nie inny, jeno, aby stowarzyszenie poddało się rygorowi statutu „Związku Stowarzyszeń“, a przez to dawało gwarancyą należytego zarządu swemi sprawami — aby mieć możność przez Wydział Związku zaciągnąć zdania i opinii o rozwoju dotyczącego stowarzyszeniu i otrzymać wskazówki co do godności kredytu.

Żądania dyrekcyi galic. kasy oszczędności załączania do podania o pożyczkę statutu i poświadczenie dotyczącego sądu handlowego o uskutecznieniu zarejestrowania firmy, jakotéż przedłożenia sprawozdania rachunkowego z dotychczasowych czynności i obrotu funduszów nie mamy nic do zarzucenia, jakkolwiek za zbędne uważamy wobec téj okoliczności, iż w téj mierze „Związek Stowarzyszeń“ najdokładniejszych udzielić powinien informacyi. Natomiast żądania uwierzytelnionego spisu imiennego członków, w którym należy wymienić przy każdém nazwisku z osobna wysokość deklarowanego jak i obecnie już wpłaconego udziału, — zrozumieć nie możemy.

Pojmujemy, że spis członków, jaki każde stowarzyszenie w myśl §. 14. ustawy z 9. kwietnia 1873 pod zagrożeniem grzywny do 100 zł. (§. 87.) prowadzić jest obowiązane, może posłużyć do ocenienia jakości członków do stowarzyszenia należących, a tém samém daje możność ecenienia siły kredytowéj stowarzyszenia, natomiast imienne wyliczenie, iż każdy z członków na deklarowany udział rzeczywiście wpłacił, nie mówi samo przez się nic, bo wysokość wpłaty zawisła głównie od przeciągu czasu należenia do stowarzyszenia. — Jeśliby wysokość wpłat miała przybrać pewne znaczenie, to nierozłączną ona jest z datą przystąpienia, natenczas bowiem można powziąść przekonanie, o ile członkowie punktualnie wkładki swoje uiszczają.

Kasa oszczędności jednak tych dat nie wymaga, nie wymaga nawet należytego wyciągu ze spisu członków, który w myśl przepisu §. 14. ustawy zawiérać powinien obok imienia i nazwiska każdego członka także stan takowego, dzień jego wstąpienia do stowarzyszenia i wystąpienia z onego, ilość udziałów do każdego należących, jakotéż wypowiedzenie jednego lub więcéj udziałów. Przedłożenie dokładnego wyciągu z tego spisu członków w połączeniu z wykazem uiszczonych przez każdego członka wpłat na deklarowane udziały może służyć do oceny wartości kredytowéj stowarzyszenia, goły spis imienny osób, dyrekcyi kasy oszczędności nieznanych, nie pouczy jéj niczego.

Jeśli zatém dyrekcya galic. kasy oszczędności chce mieć pożytek z przedłożonego spisu członków, warunek jéj w téj mierze opiéwać by powinien; „do podania o pożyczkę należy dołączyć wyciąg dokładny z rejestru członków w myśl §. 14. ustawy o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych prowadzonego, uzupełniony wykazem rzeczywiście uiszczonych wpłat na udziały“.

I takie żądanie jednak uważamy za zbyteczne, bo poinformowanie się w téj mierze u Patrona Związku stowarzyszeń jest i łatwiejszém i pewniejszém.

Na zakończenie dodać musimy do powyższych uwag słów kilka co do żądania, by spis członków jakotéż odpis protokółu posiedzenia Rady nadzorczéj, były uwierzytelnione.

Dyrekcya kasy oszczędności powoduje się widocznie chęcią uzyskania zupełnego bezpieczeństwa z jednéj strony, niedoświadczeniem z drugiéj strony. Dlaczegóż żąda uwierzytelnienia spisu członków i odpisu protokółu posiedzenia Rady nadzorczéj, nie wymaga zaś takowego co do statutu i sprawozdania z obrotu funduszów (bilansu)? Wszakżeż załączniki te tą samą mają wartość, co i spis członków i protokół — i do tego samego celu mają służyć, a bodaj czy bilans nie przedstawia tu dokumentu, który zazwyczaj głównie wpływa na udzielenie lub odmówienie żądanéj pożyczki, zwłaszcza, że w dyrekcyi lwowskiéj kasy oszczędności przyjął się zwyczaj udzielania pożyczek tylko do wysokości podwójnéj sumy wpłaconych udziałów. Jeśli zatém dyrekcya galic. kasy uwierzytelnienie statutu i bilansu, uważa za zbędne, to tém samém zbędnem ono jest co do innych załączników, témbardziéj, iż ustawa zawiéra w swéj części czwartéj §. 89., który opiéwa: członkowie dyrekcyi i Rady nadzorczéj, tudzież likwidatorowie i inni pełnomocnicy stowarzyszenia, którzy w protokółach walnych zebrań, w obrachunkach, bilansach i sprawozdaniach z czynności, w rejestrze członków (§. 14.), jakotéż w oznajmieniach w §. 35. przepisanych, z wiadomością uczynią lub potwierdzą fałszywe podania, są winni występku i będą karani aresztem aż do trzech miesięcy, o ile podług powszechnych ustw karnych nie podlegają surowszemu postępowaniu.

Usunięcie formalistyki kosztownéj, połączonéj ze staraniem się o kredyt w gal. kasie oszczędności, w duchu jak powyżéj wskazaliśmy, a zastąpienie takowéj warunkami ugruntowanemi w naturze stowarzyszeń i zgodnemi z duchem ustawy, zadawalnianie się zwykłym wekslem, jak to dyrekcya galic. kasy oszczędności niejednokrotnie wobec niektórych stowarzyszeń już czyniła, i ile możności zniżenie stopy procentowéj — oto! czego pragną stowarzyszenia w kraju, a wyjednania tego oczekują od „Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych“.

Ruch Stowarzyszeń.

Wydział Związku odbył posiedzenie dnia 15 lutego. Przewodniczący: Dr. Karol Maly, obecni członkowie pp.: Romanowicz, Żabicki, Pajączkowski, dr. Skałkowski. Na wniosek p. Romanowicza uchwalono uprosić dra Zgórskiego, aby objął redakcyą „Związku". W sprawie wzmocnienia wewnętrznéj organizacyi jednego z Towarzystw, należących do Związku, powzięto stosowną uchwałę. W sprawie rekursu wniesionego przez Towarzystwo zaliczkowe w Chodorowie do Najwyższego Trybunału o zarejestrowanie firmy postanowiono prosić o poparcie p. Zillera. Przyjęto do wiadomości sprawozdanie delegata względem uskutecznionego założenia Towarzystwa zaliczkowego w Stryju i uchwalono zarazem wyrazić p. Władysławowi Kempnerowi podziękowanie za gorliwe i skuteczne zajęcie się tego Towarzystwa założeniem.

Towarzystwo kredytowe miejskie zakończyło już swój nienaturalny i zarazę między innemi stowarzyszeniami szérzący żywot. Do majątku jego otwarty został konkurs, a zarządcą masy mianowany adwokat dr. Ferdynand Kratter. Nie taimy, że lęk nas przejmuje, aby zasada poręki nieograniczonéj nie ucierpiała przy téj sposobności. Nienaturalne sprzęgnięcie w jedno ogniwo 15.000 członków, wzajemnie się nieznających, znany nam nieład i brak przestrzegania form prawnych ze strony zarządu stowarzyszenia utrudni ściągnięcie kwot potrzebnych na pokrycie niedoboru przekraczającego, zdaniem naszém, zapas funduszu rezerwowego i udziałów. Również trudne będzie realizowanie stanu czynnego, którego część uwięziona na hipotece, może i wątpliwéj wartości, nie tak łatwo wpłynie do kasy masalnéj, a inna tylko w drodze mozolnych i długotrwałych procesów da się zrealizować. Koszta masalne będą zapewne wysokie i powiększą ciężar dla członków — w znacznéj części bezwiednie „wciągniętych" w smaczny ten interes. Liczymy jednak na zarządcę masy dra Ferdynanda Krattera, który jako wytrawny jurysta i znany ze swéj energii, dołoży wszelkich starań, aby trudne to zadanie jak najspiesznièj i z korzyścią dla wierzycieli i członków stowarzyszenia — rozwiązać.

Nowe stowarzyszenia. Kasa zaliczkowa w Maryampolu stow. zar. z nieogr. poręką", zarejestrowaną uchwałą sądu stanisławowskiego z d. 6 lutego 1878. l. 1309.

Towarzystwo zaliczkowe w Stryju, „stowarz. zar. z nieogr. poręką", założone dnia 9. lutego b. r.

W skład dyrekcyi weszli pp. Lachner Frydryk, Rzewuski Zygmunt, Mieruczuk Jan. Prezes: Władysław Kempner, zastępcą: Rudolf Kempner.

Bilanse Stowarzyszeń zarobkowych za rok 1877.

Cieszanów. Towarzystwo zaliczkowe, stowarzyszenie zarejestrowane z nieogr. poręką za czas od 1. Stycznia do końca grudnia 1877. Rachunek strat i zysków. Strata. Procenta wypłacone 45·56; procenta naprzód pobrane 242·62; koszta administracyjne 72; czysty zysk za r 1877 993. Ogółem 1353·18. Zysk. Procenta pobrane 1058·61; prowizya zwłoki pobrana 174·10; prowizya zwłoki i procenta zaległe 120·47. Ogółem 1353·18. Rachunek bilansu. Stan czynny. Pożyczki na skrypta i weksle 11804·49; pożyczki na zastawy 335·50; prowizya zwłoki i procenta zaległe 120·47; koszta sądowe 5·46; gotówka z dniem 31. grudnia 1877 1316·53. Ogółem 13582·45. Stan bierny. Udziały członków 10336·43; wkładki na rachunek bieżący 1656·40; procenta naprzód pobrane 242·62; fundusz rezerwowy 354; czysty zysk 993. Ogółem 13582·45. Ogólny ruch kasowy 47217·90. Liczba członków 353.

Lwów. Towarzystwo zaliczkowe, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką. Rachunek strat i zysków. Straty. Odsetki za rok następny pobrane 6152 29; koszta ruchomości 155·74; koszta administracyi 6447·08; czysty zysk za r. 1877 14130 07. Razem 26885·18. Zyski. Odsetki 21767·21; odsetki na rok następny wypłacone 621·63; odsetki za rok ubiegły zaległe (zwłoki) 4470 73; zaliczki procesowe 25·61. Razem 26885·18. Rachunek bilansu. Stan czynny. Pożyczki 353242·42; odsetki na rok następny wypłacone 621 63; odsetki za rok ubiegły zaległe (zwłoki) 4470·73; koszta ruchomości 1401·65; koszta administracyi 1618 65; zapas druków 427 46; zaliczki procesowe 1151·09; zaliczki notaryalne 21·49; gotówka 1894·53. Razem 364849·65. Stan bierny. Udziały członków 98450·21; wkładki na rachunek bieżący 181621·10; wierzyciele wekslowi 55374·60; odsetki za rok następny pobrane 6152·29; fundusz rezerwowy 8536 23; zaliczki procesowe 585·15; czysty zysk z roku 1877 14130 07. Razem 364849·65. Ogólny ruch kasowy 3,205 302·50. Liczba członków 1750.

Sanok. Towarzystwo zaliczkowe, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką. Bilans za rok 1877. Aktywa: stan pożyczek na skrypta i weksle po koniec 1877 r. 90.102·52; stan pożyczek na zastawy i weksle po koniec 1877 r. 2083 86; zapas gotówki po koniec 1877 r. 678 72; procenta w r. 1877 pobrane 9335.72; stan inwentarza po koniec 1877 r. 758·20; stan kosztów prawnych po koniec 1877 r. 1924·85; razem 104.883·88. Pasywa: wkładki na rachunek bieżący wynoszą z końcem 1877 r. 58.314·64; wierzycielom wekslowym 15.000·—; udziały członków z końcem 1877 r. 11.367·23; procent od pożyczek naprzód pobrany, procent od rach. bież. wypłacony i należący się 6103·49; stan funduszu rezerwowego 2669·17 ½, 6% na zużycie inwentarza 45·48; 6% na pokrycie kosztów prawnych w r. 1877 ściągn. 660·27; 6% na koszta utrzymania biura 2108·65; 6% na możliwe straty uchwalono 150·—; z zaległych pożyczek wekslowych odpisano 5% 4505·10; saldo zysku 3959·84 ½; razem 104.883·88. Ogólny ruch kasowy 239.759·88.

Rzeszów. Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe, spółka zarejestrowana z odpowiedzialnością ograniczoną. Rachunek strat i zysków. Winien. Procenta pobrane na r. 1878 1637·62; procenta wypłacone stronom od wkładek 8736 58; koszta zarządu 2068·07; zasiłek funduszu rezerwowego 420·—; zysk do rozdziału z r.1877 7553·03; razem 20415 30. Ma: procenta z przenieniesienia z r. 1876 1459·87; procenta uzyskane w r. 1877 18.955; razem 20.415·30. Rachunek bilansu. Aktywa: Gotówka w kasie 3440·39; konto eskontowanych weksli 152179·12; konto rachunków bieżących 43894·41; konto ruchomości 243·—; różne należytości 149·23; razem 199906·15. Pasywa: konto udziałów 47553·05; konto lokacyi 138256·31; konto funduszów rez. 4777·96; konto dywidendy 128 18; konto procentów 1637·62; konto zysku i straty 7553·03; razem 199906·15. Ogólny ruch kasowy: 838.245·83. Liczba członków 339.

Stanisławów. Spar- und Credit-Verein, stowarzyszenie zarejestr. z ograniczoną poręką. Rachnnek strat i zysków za r. 1877. Dochód z odsetek i weksli i po strąceniu pobranych na r. 1878 7657·55; dochód z odsetek od aktów notar. po strąceniu pobranych na r. 1878 1597·51; prowizye 87·35; zwrot za druki 160·94; razem 9503·35. Wydatki. Odsetki wypłacone od wkład. oszczędn. dopisane 3679·74; odsetki do funduszu zabezp. 26·07; odsetki do fund. rezer. 66 15; koszta administracji 1356·48; odpisanie kosztu ruchom 46·35; odpisanie kosztów założenia 175 78; na rezerwę podatk. 200·—; do funduszu rezerw. przenies. 410·—; czysty zysk 3542·78; rarem 9503·35. Rachunek bilansu. Aktywa: gotówka 2794·94; pożyczki na weksle 87547·48; poż. na akta notar. 35365·—; ruchomości po strąceniu 417·—; koszta założenia po strąc. 300·—; zaliczki na płace 20·—; rarem 126.444·42. Pasywa: udziały 33.246·30; fund. rezerw. doliczywszy z zysku z r. 1877 1640·15; wkładki oszczędn. 85.112·01; odsetki na 1878 1522 50; fundusz zabezpieczenia 1080·68; rezerwa podatk. 200·—; koszta administracyi za r. 1877 100·—; czysty zysk 3542·78; razem 129,444. Liczba członk. 723.

Stanisławów. Bank zaliczkowy, stowarzyszenie zarejestr. z nieograniczoną poręką. Rachunek bilansu. Stan czynny. Stan kasy gotówką i papierami wartościow. 9982·25; pożyczki wydane na weksle 129151·—; pożyczki wydane na akta notaryalne 83132 35; zaliczki dane Oddziałowi zastawniczemu 22.504·—; rachunki bieżące różnych towarzystw i spółek 20.367·33; rachunki bieżące różnych członków 1695·35; inwentarz biórowy 739·47; zaliczki na koszta prawne 258·56; odsetki naprzód zapłacone i zaległe 1146·78; zysk z oddziału zastawniczego niepobrany 2020·45; depozyta w papierach wartościowych 11.481·60; papiery wartośc. fund. rezerw. w nomin. wartości 4400 zł. według kursu z 31. grudnia 1877 3718·25; razem 286.197 39. Stan bierny: udziały wypłacone 624 członków 89.441·49; fundusz rezerwowy 4036·96; wkładki oszczędności i na rachunek bieżący 152.777·75; rachunek wierzycieli i różnych osób 8865·—; reeskomte wekslów 7200·—; rezerwa procentów na r. 1878 2697 12; rezerwa na odpisanie nieodebranych należytości 1200·—; depozyta w papierach wartościowych 11.481·60; koszta zarządu (podatek należący i tantiemy) 1200·—; pozostałość czystego zysku 7297 47; razem 286.197·39. Ogólny ruch kasowy 1,686.730·66. Liczba członków 624.

Stanisławów. Towarzystwo handlu skór i obuwia, stow. zarejestr. z ograniczoną poręką. Rachunek bilansu. Stan czynny. 1. Rachunek kasy: Przychód zł. 22.970·59, rozchód 22.604·70, pozostało 365·89; 2. Rachunek towarów: towarów sprowadzono za 24.008·07, pozbyto za 14.349 05, pozostało za 9659 02; 3. Kredyta udzielone członkom: kredytowano towarów za 4454·61, spłacili na to 3279 46, pozostało 1175·15; 4. Inwentarz i koszta założenia: wynosiły ogółem 256·05, odpisano 31·05 pozostała wartość 225·—; 5. Zaliczki dane do zwrotu: zaliczono 64, spłacono na to 13, zostało 51·—; 6. Czynsz za lokal: naprzód zapłacony do 1. maja 1878 90·—; razem 11,566·06. Stan bierny: 1. udziały 44 członków: na deklarowane udziały w sumie 1822 wpłacono gotówką 413·68; 2. Fundusz rezerwowy: wpłacono wpisowego 81·—; 3. Kredyta zaciągnięte gotówką: pożyczono w Banku zaliczkowym 10.725·67, spłacono 5929·52, zostało 4796·15; 4. Kredyta zaciągnięte w towarach: wzięto towarów na kredyt za 12.848·77, spłacono 7865·77, zostało 4983·—; 5. Nadwyżka ceny doliczona na sprowadzonych towarach 8 $^{13}/_{100}$ % 1956·15; rezerwa nadwyżki na rok 1878 na niesprzedane towary 786·75; nadwyżka pozostała za 7 miesięcy r. 1877, odliczywszy koszta zarządu 505·48; razem 11.566·06.

Strzryżów. Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe w Strzyżowie, spółki zarejestrowanej z nieograniczoną poręką. Rachunek strat i zysków. Straty: inwentarz ruchomości 13·77; odsetki wypłac. i czynnie zaległe 1595·82; koszta zarządu 313·35; nadwyżka z r. 1877 1132·37; razem 3055·21. Zyski: odsetki z prowizyą pobrane 3055·21; razem 3055·21. Rachunek bilansu. Stan czynny: stan kasy w gotówce 969·84; udzielone pożyczki na skrypta i weksle 27.166·—; udzielone pożyczki na zastaw 90·—; inwentarz ruchomości 124·—; odsetki czynnie zaległe 372 34; razem 28.622. Stan bierny: wkładki oszczędn. 15.988 59; wierzytelności wekslowe i na skrypta 5350·—; udziały 5376·49; fundusz rezerwowy 582·—; odsetki wypłacone 292·83; nadwyżka z r. 1877 1132 27; razem 28.722·18. Ogólny ruch kasowy 202.150·78. Liczba członków 304.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Dr. Alfred Zgórski. Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.